

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Andreas Otterbeck (2019). *Varmare klimat påverkar flyttfåglarna*. Västra Nyland, 22.1.2019, s. 13.

VÄSTRA NYLAND, IDAG-kolumn, tisdag 22.1.2019

Andreas Otterbeck

Varmare klimat påverkar flyttfåglarna

Den senaste tiden har det varit stort fokus på klimatförändring och hur den påverkar miljön och djurlivet. Den mest studerade djurgruppen är troligen flyttfåglar. De har utgjort ett slags modellsystem, som illustrerar typiska förändringar och hur snabbt de kan ske. Många aspekter av deras beteende har studerats och vi vet t.ex. att många arter nu anländer till Finland och påbörjar häckningen tidigare på våren än vad de gjorde förut. Ett annat exempel är att många arters utbredningsområden förflyttar sig allt längre norrut.

En länge förbisedd aspekt är att många fåglar är s.k. partiella migranter – vilket betyder att en del av beståndet stannar här över vintern medan resten migrerar söderut. När klimatet gradvis uppvärms så kommer övervintrande fåglar här i norr att uppleva allt varmare förhållanden. På det sättet kan man tänka sig att det blir allt mindre viktigt för dessa fåglar att flytta söderut. Det är ändå något osäkert hur individer eventuellt agerar på nya vinterförhållanden. Svaret på just detta är inte lätt och kräver troligen att man förstår mekanismen bakom fåglarnas migrationsbeslut. De är fortfarande något kontroversiella, men forskning indikerar åtminstone att andelen migranter i förhållande till andelen övervintrande håller på att ändras för en del arter.

Det här är viktigt att studera, då det i princip avgör var huvuddelen av fågelbestånden befinner sig olika årtider; här i Finland eller längre söderut. Ett ökande antal fågelarter är redan klassificerade som utrotningshotade på den nationella rödlistan. Därför orsakar ett ökande antal övervintrande fåglar en allt större press på finska myndigheter i fråga om förvaltning och skydd året runt. Svårast kan det bli att beakta arter som inte förut har övervintrat i stor utsträckning eller har varit sällsynta.

Det betyder också att ökad konkurrens om övervintringshabitat kan leda till nya utmaningar för arter vars bestånd nu är stabila. Den största nuvarande ökningen i andelen övervintrare i Finland har observerats bland sjöfåglar, som normalt flyttar till södra Östersjön och Nordsjön. Högre temperaturer, som håller vattnen isfria, har helt enkelt möjliggjort övervintring av arter som är beroende av öppet vatten. Hur landfåglar påverkas är mera osäkert och enstaka arter har även blivit mera migrerande.

Exakt hur förhållandet mellan migrerande fåglar och övervintrare kan tänkas förändras i takt med att framtidens klimat förändras kräver mera forskning. Forskare på Yrkeshögskolan Novia arbetar dagligen med olika relevanta tema kring dagens och framtidens klimatförändringar. Då klimatet är i förändring har vi forskare en plikt att lyfta fram frågor som är av betydelse för Finlands framtida förvaltning och landets internationella skyldighet att skydda fågel- och djurarter.

Andreas Otterbeck är projektforskare vid Forskarkollegiet inom bioekonomi vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg.